

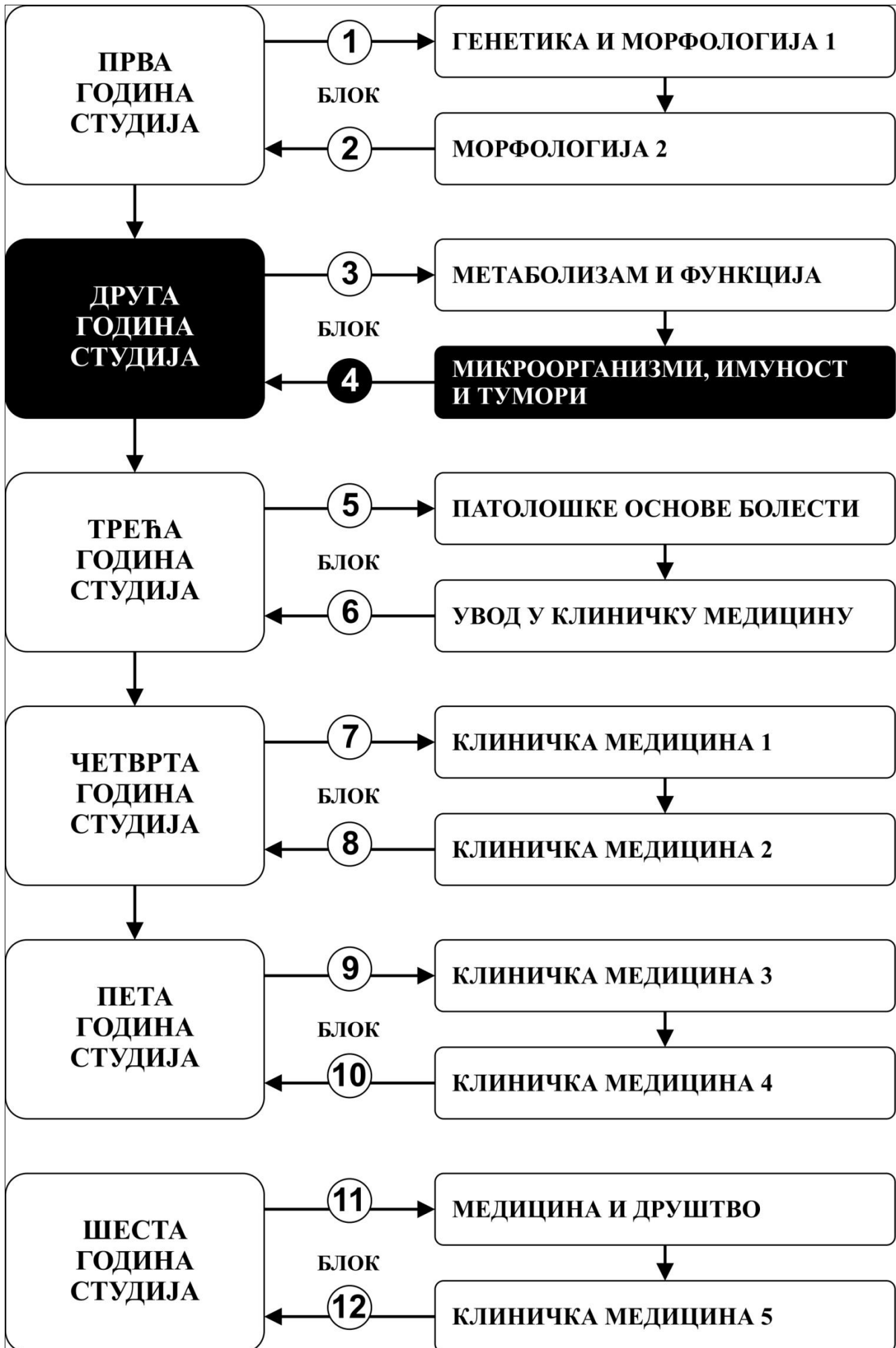

**МИКРООРГАНИЗМИ,
ИМУНОСТ И ТУМОРИ**

ДРУГА ГОДИНА СТУДИЈА

школска 2012/2013.

ОСНОВИ ОНКОЛОГИЈЕ

Предмет:

ОСНОВИ ОНКОЛОГИЈЕ

Предмет се вреднује са 4 ЕСПБ. Недељно има 3 часа активне наставе (2 часа предавања и 1 час рада у малој групи).

КАТЕДРА:

РБ	Име и презиме	email адреса	звање
1.	Небојша Арсенијевић	arne@medf.kg.ac.rs	Редовни професор
2.	Иван Јовановић	ivanjovanovic77@gmail.com	Доцент
3.	Гордана Радосављевић	perun.gr@gmail.com	Доцент
4.	Марија Миловановић	marijaposta@gmail.com	Доцент
5.	Владислав Воларевић	drvolarevic@yahoo.com	Доцент
6.	Јелена Пантић	panticjelena@open.telecom.rs	Асистент
7.	Александар Арсенијевић	salvatoredejulijano@gmail.com	Сарадник у настави

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

модул	Назив модула	недеља	Предавања недељно	Рад у малој групи	Наставник-руководилац модула
1	Молекулске основе онкогенезе	6	2	1	Проф. др Небојша Арсенијевић
2	Етиологија и прогресија тумора	4	2	1	Доц. др Иван Јовановић
3	Туморска имунологија	5	2	1	Проф. др Небојша Арсенијевић

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Студент савладава предмет по модулима. Оцена је еквивалентна броју освојених поена (види табелу).

МОДУЛ		МАКСИМАЛНО ПОЕНА		
		активност у току наставе	модулски тест	Σ
1	Молекулске основе онкогенезе	12	28	40
2	Етиологија и прогресија тумора	8	20	28
3	Туморска имунологија	10	22	32
Σ		30	70	100

Поени се стичу на два начина:

А- Активност у току наставе и

Б- Модулски тестови.

А. АКТИВНОСТ У ТОКУ НАСТАВЕ подразумева усмено испитивање. У току рада у малој групи, студент ће одговарати на 2 испитна питања из претходне и те недеље наставе. У складу са показаним знањем, добија 0-4 поена из модула Молекулске основе онкогенезе и Етиологија и прогресија тумора, односно 0-5 поена из модула Туморска имунологија.

На основу активности у настави студент може освојити до 30 поена.

Б. МОДУЛСКИ ТЕСТОВИ: На овај начин студент може стећи 70 поена, а према приложеној шеми за оцењивање по модулима.

ТЕСТОВИ ПО МОДУЛИМА

МОДУЛ 1.

МОДУЛСКИ ТЕСТ
0-28 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
МОДУЛСКОГ ТЕСТА
Тест има 28 питања
Свако питање се вреднује 1 поеном

МОДУЛ 2.

МОДУЛСКИ ТЕСТ
0-20 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
МОДУЛСКОГ ТЕСТА
Тест има 20 питања
Свако питање се вреднује 1 поеном

МОДУЛ 3.

МОДУЛСКИ ТЕСТ
0-22 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 22 питања
Свако питање се вреднује 1 поеном

Завршна оцена се формира на следећи начин:

Да би студент положио предмет мора да оствари минимум 55 поена и да положи све модуле.

Да би положио модул студент мора да:

1. Оствари више од 50% поена на том модулу
2. Оствари више од 50% поена предвиђених за активност у настави
3. Да положи тест из тог модула, односно да има више од 50% поена.

Оцена се формира на следећи начин:

број освојених поена	оцена
0 - 54	5
55 - 64	6
65 - 74	7
75 - 84	8
85 - 94	9
95 - 100	10

ЛИТЕРАТУРА:

назив уџбеника	аутори	издавач	библиотека
Основна имунологија: функције и поремећаји имунског система, треће издање	Abul K. Abbas and Andrew H. Lichtman	Data status, Београд, 2008,	Има
Cancer, Principles and practice of Oncology	DeVita, Hellman, Rosenberg	Williams & Wilkins,	Има

Сва предавања налазе се на сајту Факултета медицинских наука, као презентације и *word* документи: www.medf.kg.ac.rs

http://www.medf.kg.ac.rs/studije/integrisane_akademske/dm/predavanja.php?pr=IASDM_B4

РАСПОРЕД ПРЕДАВАЊА

АМФИТЕАТАР (С1)

СРЕДА
10⁰⁰ – 11³⁰

Прво предавање је 20.02.2012.

Последње предавање је 12.06.2012.

РАСПОРЕД ВЕЖБИ

ЖУТЕ САЛЕ
(С35, С37, С39, С41)

ЧЕТВРТАК
10⁰⁰ – 15⁰⁰

ПРОГРАМ:

ПРВИ МОДУЛ: МОЛЕКУЛСКЕ ОСНОВЕ ОНКОГЕНЕЗЕ

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 (ПРВА НЕДЕЉА)

ПРОЛИФЕРАЦИЈА И ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА

предавања 2 часа

Ћелијски циклус

- Фазе ћелијског циклуса
- Циклин-зависне киназе

Регулација ћелијског циклуса

- Појам онкоген
- Појам антионкоген
- Појам систем поправке ДНК

Диференцијација

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 (ДРУГА НЕДЕЉА)

МЕХАНИЗМИ ЋЕЛИЈСКЕ СМРТИ

предавања 2 часа

Некроза

- механизам, улога и значај

Апоптоза

- механизам, улога и значај
- разлика некрозе и апоптозе.
- основни принципи ћелијске смрти индуковане рецепторима смрти (спољашњи сигнал)
- основни принципи ћелијске смрти као резултат губитка стимулуса за преживљавање (унутрашњи сигнал)

Аутофагија

механизам, улога и значај

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 3 (ТРЕЋА НЕДЕЉА)

СИГНАЛНИ ПУТЕВИ У ЋЕЛИЈИ

предавања 2 часа

Биохемијски путеви активације ћелија

Биохемијски медијатори

Транскрипциони фактори

- NFAT
- NFκB
- AP-1

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 4 (ЧЕТВРТА НЕДЕЉА)

ОНКОГЕНИ

предавања 2 часа

Онкогени

Продукти онкогена

- улога у регулацији ћелијског циклуса
- повезаност са туморима

Ras онкогени

c-тус онкоген

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 5 (ПЕТА НЕДЕЉА)

АНТИОНКОГЕНИ

предавања 2 часа

Антионкогени

Продукти антионкогена

- улога у регулацији ћелијског циклуса
- повезаност са туморима

p53

Rb-1

BRCA1 и BRCA2

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 6 (ШЕСТА НЕДЕЉА)

ОНКОГЕНЕЗА

предавања 2 часа

Молекулске основе онкогенезе

- Онкопротеини
- Антионкогени
- Систем за поправку ДНК

Имортализација и онкогенеза

- Теломере
- Теломеразе

Инхибиција апоптозе

ДРУГИ МОДУЛ: ЕТИОЛОГИЈА И ПРОГРЕСИЈА ТУМОРА

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 7 (СЕДМА НЕДЕЉА)

ФИЗИЧКИ И ХЕМИЈСКИ ЕТИОЛОШКИ ФАКТОРИ

предавања 2 часа

Физички и хемијски етиолошки фактори у онкогенези

Врсте и механизам дејства јонизујућег зрачења, ултраљубичастог зрачења и хемијских канцерогена

Повезаност дозе зрачења, старости, генетске предиспозиције и тумора

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 8 (ОСМА НЕДЕЉА)

ОНКОГЕНИ ВИРУСИ

предавања 2 часа

Трансформација и основне карактеристике трансформисане ћелије
Основне врсте и карактеристике ДНК и РНК онкогенних вируса
Механизам дејства РНК онкогенних вируса
Механизам дејства ДНК онкогенних вируса

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 9 (ДЕВЕТА НЕДЕЉА)

ТУМОРСКА АНГИОГЕНЕЗА

предавања 2 часа

Васкулатура тумора
Механизми неоангиогенезе
Медијатори ангиогенезе

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 10 (ДЕСЕТА НЕДЕЉА)

ИНВАЗИВНОСТ И МЕТАСТАЗИРАЊЕ

предавања 2 часа

Основни принципи инвазивног раста тумора (инвазивност, покретљивост, интравазација).
Метастаза, генетска основа и механизми метастазирања
Основни принципи специфичности места метастазирања, преживљавања малигних ћелија у циркулацији, као и раст у удаљеном органу

ТРЕЋИ МОДУЛ: ТУМОРСКА ИМУНОЛОГИЈА

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 11 (ЈЕДАНЕСТА НЕДЕЉА)

ТУМОРСКЕ МАТИЧНЕ ЋЕЛИЈЕ

предавања 2 часа

Матична ћелија
Туморска матична ћелија, основне карактеристике и улога у канцерогенези

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 12 (ДВАНЕСТА НЕДЕЉА)

ЗАПАЉЕЊЕ И ОНКОГЕНЕЗА

предавања 2 часа

Онкогенеза у запаљенском ткиву
Ћелије које учествују у запаљенским реакцијама и стромалне ћелије. Улога у иницијацији и прогресији тумора

- Тумор асоцирани фибробласти
- Тумор асоцирани макрофаги

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 13 (ТРИНЕСТА НЕДЕЉА)

ИМУНСКИ ОДГОВОР НА ТУМОРЕ

предавања 2 часа

Туморски антигени
Антитуморска имуност
Улога појединих ћелија имунског система у одбрани од тумора
Како тумор избегава имунски одговор

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 14 (ЧЕТРНЕСТА НЕДЕЉА)

ИМУНОТЕРАПИЈА ТУМОРА

предавања 2 часа

Неспецифична имунотерапија
Цитокини
Моноклонска антитела
TIL
LAK
Вакцинација

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 15 (ПЕТНЕСТА НЕДЕЉА)

РЕКАПИТУЛАЦИЈА ЗНАЊА

предавања 2 часа

Онкогенеза
Прогресија тумора
Туморска имунологија

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ОСНОВИ ОНКОЛОГИЈЕ

модул	недеља	датум	време	место	тип	назив методске јединице	наставник
1	1	20.02.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Пролиферација и диференцијација	Проф. др Небојша Арсенијевић
1	2	27.02.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Механизми ћелијске смрти	Доц. др Иван Јовановић
1	2	28.02.	10⁰⁰ – 15⁰⁰	C35, C37, C39, C41	В	Пролиферација и диференцијација. Механизми ћелијске смрти.	Доц. др Иван Јовановић Доц. др Марија Миловановић Доц. др Владислав Воларевић
1	3	06.03.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Сигнални путеви у ћелији	Доц. др Владислав Воларевић
1	4	13.03.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Онкогени	Доц. др Иван Јовановић
1	4	14.03.	10⁰⁰ – 15⁰⁰	C35, C37, C39, C41	В	Сигнални путеви у ћелији. Онкогени.	Доц. др Владислав Воларевић Доц. др Иван Јовановић Доц. др Гордана Радосављевић
1	5	20.03.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Антионкогени	Доц. др Иван Јовановић
1	6	27.03.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Онкогенеза	Доц. др Иван Јовановић
1	6	28.03.	10⁰⁰ – 15⁰⁰	C35, C37, C39, C41	В	Антионкогени. Онкогенеза.	Доц. др Иван Јовановић Доц. др Гордана Радосављевић Асс. Др Јелена Пантић
		29.03.	15⁰⁰ – 16⁰⁰	C1,C3	ЗТМ	ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 1	
2	7	03.04.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Физички и хемијски етиолошки фактори	Доц. др Марија Миловановић
2	8	10.04.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Онкогени вируси	Доц. др Марија Миловановић
2	8	11.04.	10⁰⁰ – 15⁰⁰	C35, C37, C39, C41	В	Физички и хемијски етиолошки фактори. Онкогени вируси.	Доц. др Марија Миловановић Асс. Др Јелена Пантић Доц. др Иван Јовановић

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ОСНОВИ ОНКОЛОГИЈЕ

модул	недеља	датум	време	место	тип	назив методске јединице	наставник
2	9	17.04.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Туморска ангиогенеза	Доц. др Гордана Радосављевић
2	10	24.04.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Инвазивност и метастазирање	Доц. др Гордана Радосављевић
2	10	25.04.	10⁰⁰ – 15⁰⁰	C35, C37, C39, C41	В	Туморска ангиогенеза. Инвазивност и метастазирање.	Доц. др Гордана Радосављевић Доц. др Иван Јовановић Доц. др Марија Миловановић
3	11	15.05.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Туморска матичне ћелије	Доц. др Владислав Воларевић
		17.05.	15⁰⁰ – 16⁰⁰	C1,C3	ЗТМ	ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 2	
3	12	22.05.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Запаљење и онкогенеза	Доц. др Гордана Радосављевић
3	12	23.05.	10⁰⁰ – 15⁰⁰	C35, C37, C39, C41	В	Туморска матичне ћелије. Запаљење и онкогенеза.	Доц. др Владислав Воларевић Доц. др Гордана Радосављевић Доц. др Иван Јовановић
3	13	29.05.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Имунски одговор на туморе	Доц. др Иван Јовановић
3	14	05.06.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Имунотерапија тумора	Доц. др Иван Јовановић
3	14	06.06.	10⁰⁰ – 15⁰⁰	C35, C37, C39, C41	В	Имунски одговор на туморе. Имунотерапија тумора.	Доц. др Иван Јовановић Доц. др Марија Миловановић Доц. др Владислав Воларевић
3	15	12.06.	10⁰⁰ – 11³⁰	C1	П	Рекапитулација знања	Проф. др Небојша Арсенијевић
		21.06.	15⁰⁰ – 16⁰⁰	C1,C3	ЗТМ	ЗАВРШНИ ТЕСТ МОДУЛА 3	